

Plac Władysława Targalskiego

Teren placu Władysława Targalskiego jest pozostałością pierwszej normalnotorowej linii kolejowej, przeprowadzonej przez Bytom w roku 1869. Zwana Koleją Prawego Brzegu Odry, łączyła Wrocław z Dziedzicami. Po podziale Górnego Śląska między Polskę i Niemcy została zamknięta w 1924 roku. Torowisko zlikwidowano na początku lat 30., a tereny przeznaczono pod zabudowę. Dłuższe pierzeje placu zajmuje głównie zabudowa modernistyczna z lat 30. XX wieku. Wzdłuż ulicy Kraszewskiego (do 1945 roku Hakubastrasse) znajduje się zespół typowych dla tamtego okresu domów mieszkalnych. Przeciwległą pierzeję, wzdłuż ulicy Powstańców Warszawskich (do 1945 roku Gartenstrasse), zajmuje oprócz domów mieszkalnych gmach Komendy Miejskiej Policji. Powstał jako część Zakładu Opiekuńczego św. Józefa, znajdującego się przy ulicy Piekarskiej 59. Od północy plac zamyka aleja Legionów, za którą dawne torowisko przechodzi w spacerową Aleję Marka. Po jej lewej stronie, tuż za skrzyżowaniem, widoczny jest neogotycki gmach konwiktów biskupiego dla chłopców z 1900 roku, projektu Paula Jackischa (obecnie Polsko-Japońska Wyższa Szkoła Technik Komputerowych). Z prawej strony Aleję Marka zamyka ogrodzenie cmentarza Mater Dolorosa. Przeciwległą pierzeję placu stanowi ulica Nawrota, za którą, na dalszej części dawnego torowiska, stoi odsłonięty w 1968 roku Pomnik Wolności.

Współcześnie, do 2011 roku Plac Targalskiego był zwyczajnym zieleńcem w małym stopniu zadbanym, dopiero w 2011 roku całkowicie go przebudowano. Ze względu na bliskie sąsiedztwo z Polsko-Japońską Wyższą Szkołą Technik Komputerowych plac postanowiono urządzić w stylu japońskim. Wycięto stare i chore drzewa, nasadzono nowe z gatunku katalpa i wiśnia `Kanzan`, nasadzono również krzewy, byliny, a po środku placu wykonano rabatę w stylu japońskim, z elementem kamienia w formie fontanny. Na środkowej rabacie nasadzono również krzew w formie bonsai. Rabaty ozdabiają też inne rośliny charakterystyczne dla ogrodu japońskiego. Zamontowano nowe ławki i kosze na śmieci. Na placu znajduje się wybieg dla małych psów. Przebudowano również schody, a na ścianach murków wykonano rysunki oddające japoński charakter placu.

[przejdź do galerii zdjęć tego placu »](#)

Plac Jana III Sobieskiego

Plac Jana III Sobieskiego, położony na terenie Pola Paniowskiego, za dawnymi fortyfikacjami miejskimi, był od 1870 roku targiem bydłowym. Północną część placu zajęły, wzniesione w latach 1890-1892 dla 156. pułku piechoty, koszary. Plac z początkiem XX wieku otrzymał imię pruskiego feldmarszałka Moltkego, stając się miejscem wojskowych ćwiczeń, a także politycznych manifestacji. W 1899 roku przy obecnej ulicy Korfantego, stanowiącej zarazem granicę gminy Rozbark, stała eklektyczna willa starostwa powiatowego (ob. filia Muzeum Górnośląskiego). W latach 20. XX wieku powstał projekt zabudowy placu, na którym stać miały

symetrycznie po stronie wschodniej i zachodniej okazałe gmachy publiczne. Wobec wielkiego kryzysu gospodarczego udało się wybudować gmach szkoły budowlanej po stronie zachodniej (obecnie Zespół Szkół Mechaniczno-Samochodowych), zaś po stronie wschodniej wielofunkcyjny gmach mieszczący na parterze miejską kasę oszczędności, wyżej zaś muzeum oraz bibliotekę miejską. Oddano go do użytku w 1930 roku. W tym kształcie plac przetrwał do lat 70. XX wieku, kiedy pomiędzy budynki szkoły i muzeum wstawiono funkcjonalistyczny gmach Miejskiej Biblioteki Publicznej, uzupełniony od strony północnej rotundą. Spowodowało to podzielenie placu na dwie nierównej wielkości części.

Plac otrzymał po 1945 roku imię Jana III Sobieskiego, następnie przemianowano go na plac imienia Ernsta Thaelmanna. Po 1989 roku przywrócono nazwę Jana III Sobieskiego.

Na placu zostały stworzone zieleńce, które w 2010 roku otrzymały ostateczny wygląd. Na placu zamontowano donice, wykonywane wg projektu Działu Zieleni MZDiM oraz nasadzono w nich rośliny. Donice są elementem 4 zestawów składających się z 2 ławek, 6 donic i 2 koszy. Przy ulicy Żołnierza Polskiego wykonano zieleniec, a w nim nasadzono drzewa z gatunku katalpa.

[przejdź do galerii zdjęć tego placu »](#)

Plac Słowiański

Plac Słowiański, pierwotnie noszący nazwę placu Wilhelma, ukształtował się z początkiem XX wieku. Wówczas na tzw. Polu Paniowskim, na północ od centrum, powstała regularna sieć ulic z zabudową mieszkalną. Wąski prostokąt placu flankują pierzeje wschodnia i zachodnia, zabudowane wyłącznie wytwornymi mieszczkańskimi kamienicami. Większość z nich, powstała ok. 1910 roku, nosi znamiona secesji i modernizmu. Wnętrze placu zaprojektowano jako zieleniec. W jego północnej części – na miejscu obecnego placu zabaw – stanął w 1925 roku pomnik w formie sarkofagu ze zniczem. Upamiętniał bojowników Selbstschutzu – oddziałów niemieckich, walczących w czasie III powstania śląskiego. Poprzez krótką pierzeję południową, którą tworzy ulica Prusa, plac sąsiaduje z terenem szpitala miejskiego. Od strony północnej, przy wybiegającej z północnej pierzei placu ulicy Czarnieckiego, wzniesiono w latach 1928-1931 kościół świętej Barbary. To wybitne dzieło architektury sakralnej, a zarazem jeden z największych kościołów Bytomia zaprojektował w stylu modernistycznym Arthur Kickton z Poczdamu.

Plac przebudowano w 2010 roku, w zakresie zieleni, wycinki chorych drzew z gatunku głóg, likwidacji żywopłotów z ligustra i przebudowaniu środkowej rabaty, nadając jej charakter sielskości, który podkreślają wiklinowe płotki i rzeźby metalowe w formie dużych stokrotek. Ze względu na zniszczenia jakich dopuszczają się mieszkańcy, szczególnie właściciele psów, nastąpiła potrzeba ogrodzenia środkowego zieleńca.

[przejdź do galerii zdjęć tego placu »](#)

Plac Sikorskiego

Dzisiejszy plac generała Władysława Sikorskiego założono w latach 70. XIX wieku na południe od przedmieścia Dyngos, tuż za dawnymi fortyfikacjami miejskimi. Plac nazwano Cesarskim (Kaiserplatz) od nazwy ulicy Cesarskiej (dziś Piastów Bytomskich), z którą sąsiadował. Stopniowo zabudowywany, zyskał charakter reprezentacyjnej przestrzeni miejskiej, wokół której skupiły się ważne gmachy publiczne. Już w 1870 roku na południowym krańcu przyszłego placu stanął neogotycki gmach gimnazjum (ob. szkoły muzycznej) projektu Paula Jackischa. Naprzeciw niej w 1901 roku zbudowano, staraniem bytomskich miłośników muzyki, eklektyczny gmach Teatru Miejskiego i Domu Koncertowego (dziś Opera Śląska), projektu A. Bohma z Berlina. Z początkiem XX wieku pierzeję wschodnią zajął monumentalny, secesyjny gmach Szkoły Realnej (obecnie IV LO), zaprojektowany przez bytomskiego architekta Karla Bruggera. Przed szkołą założono ozdobny zieleniec. W tej samej pierzei, w sąsiedztwie ulicy Katowickiej, usytuowany jest pochodzący z 1893 roku budynek Banku Rzeszy (obecnie GBG). Przed nim stał (zlikwidowany po 1945 roku) konny pomnik Fryderyka Wielkiego, dłuta Louisa Toualliona, odsłonięty w 1910 roku. Przeciwległą pierzeję placu zajmuje ciąg mieszczańskich kamienic z przełomu XIX i XX wieku. W 2. połowie lat trzydziestych zmieniono nazwę placu na Braunauerplatz (od miejsca urodzin Hitlera). Plac gen. Sikorskiego pełni rolę miejskiego węzła komunikacji tramwajowej.

Współcześnie plac całkowicie przebudowany został w 2010 roku, na placu odnowiono jezdnię, chodniki, nasadzono nowe drzewa, krzewy, dużą ilość bylin, które tworzą niepowtarzalny klimat na placu, a choć jest on dużym przystankiem tramwajowym. Na wniosek mieszkańców na placu zamontowano ogrodzenie i stworzono wybieg dla psów. Wybieg został stworzony również z powodu braku kultury mieszkańców, którzy nie sprzątaję po psach oraz z powodu chęci ochrony cennych roślin.

[przejdź do galerii zdjęć tego placu »](#)

Plac Rodła

Plac Rodła położony jest w północnej części śródmieścia, ongiś zwanej Wielkim Polem (niem. Grossfeld). Tereny te zaczęto w okresie międzywojennym intensywnie zabudowywać w związku z zapotrzebowaniem na mieszkania dla uchodźców z polskiej części Śląska. Od strony zachodniej do placu przylega słynny „Kalide-Block” – zespół budynków mieszkalnych rozpoczęty w 1926 roku, wzorowany na budownictwie mieszkaniowym ówczesnego Wiednia. Nazwa powstała od usytuowania przy ulicy Kalidego (obecnie ul. Axentowicza), upamiętniającej niemieckiego rzeźbiarza, twórcę m. in. bytomskiego Iwa. „Kalide-Block” posiada interesujący wystrój rzeźbiarski. Również północna pierzeja placu, od strony ul.

Fałata, zamknięta jest budynkiem mieszkalnym z tego samego okresu. Od strony wschodniej do placu przylega teren Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego nr 4, powstałego na początku XX wieku jako Dom Kalek pod wezwaniem Św. Ducha – centralny zakład rehabilitacyjny dla dzieci z diecezji wrocławskiej. Prostokąt placu od południa zamyka teren kościoła Podwyższenia Krzyża Świętego, wzniesionego w latach 1936-1937. Kościół, zaprojektowany przez architekta Otto Lindera ze Stuttgartu w formie rotundy, jest znakomitym przykładem modernistycznej architektury sakralnej okresu międzywojnia.

Do 1945 roku plac nosił imię biskupa wrocławskiego, kardynała Georga Koppa (Kardinal-Kopp-Platz). Po 1945 roku nadano mu nazwę upamiętniającą Rodło – symbol Związku Polaków w Niemczech.

Na placu wykonano prace porządkowe w zakresie zieleni, przeświecono drzewa i wycięto suche krzewy. Nasadzono nowe krzewy lawendy, byliny – barwinek, runianka japońska. Nasadzono też drzewa z gatunku buk. Odkryto znak RODŁA, położono trawnik z rolki. Prace wykonano w 2010 roku.

[przejdź do galerii zdjęć tego placu »](#)

Plac Andrzeja Hiolskiego

Teren placu został przebudowany w 2010 roku, zanim plac został nazwany imieniem Andrzeja Hiolskiego. Wycięto chore i suche drzewa, wyznaczono rabaty roślinne, wykonano nowe trawniki i stworzono wybieg dla psów. Wykonano również nowy chodnik prowadzący od strony szkoły w kierunku ulicy Korfantego. Co roku, na wiosnę zakwitają połacie tulipanów, narcyzów i innych roślin cebulowych.

[przejdź do galerii zdjęć tego placu »](#)

Plac Grunwaldzki

Położony w bezpośrednim sąsiedztwie rynku, w obrębie murów miejskich, prawdopodobnie kryje pod powierzchnią ziemi relikty średniowiecznego zamku książąt bytomskich. Potwierdzają to przeprowadzone na placu badania wykopaliskowe. Zamek najprawdopodobniej popadł w ruinę, a następnie został rozebrany po podziale Bytomia w XIV wieku między dwie linie Piastów. W XVIII wieku na terenie zajmowanym dziś przez plac znajdowała się ujeżdżalnia.

Począwszy od XIX wieku plac nierozdzielnie związany jest z bytomskimi Żydami – tu wybudowano w 1809 roku pierwszą w mieście synagogę. Znajdowała się we wschodniej pierzei placu – obecnie stoi tam bezstylowy budynek mieszkalny. W tym samym miejscu w 1869 roku wzniesiono w stylu mauretańskim nową, okazałą synagogę projektu architekta Freudinga z Berlina. Za nią, w miejscu obecnego targowiska przy ul. Korfantego, mieściły się inne budynki gminy żydowskiej (łaźnia,

rzeźnia, zarząd gminy). W tym czasie plac otrzymał imię króla pruskiego Fryderyka Wilhelma (Friedrich-Wilhelm-Platz, nast. Friedrich Wilhelm-Ring). Otaczające plac wielostylowe kamienice pochodzą z przełomu XIX i XX wieku. Najokazalsza z nich, nr 6 na rogu placu i ul. Podgórnej (dawnej Schiesshausstrasse), mieściła znany hotel „Hamburger Hof”. Synagoga spłonęła podczas „nocy kryształowej” 9 listopada 1939 roku. Obecnie bytomskich Żydów upamiętnia ustawiona w miejscu dawnej synagogi wielojęzyczna tablica pamiątkowa.

Współcześnie plac pełni funkcję skweru miejskiego. Na placu przeprowadzono prace pielęgnacyjne w 2009 roku, które doprowadziły do odkrycia żywopłotów, nasadzonych krzewów.

[przejdź do galerii zdjęć tego placu »](#)

Skwer przy ul. Frycza-Modrzewskiego

Skwer był przebudowywany od 2009 roku do 2010, z chwilą powstania nowej hali sportowej. Na skwerze wycięto chore, połamane i zagrażające drzewa, stworzono nowe ścieżki, duże powierzchnie trawników, nasadzono drzewa z gatunku klon pospolity `Globosum`, wiśnia i inne. Przebudowie poddano również schody terenowe, które umożliwiają zejście z terenu skweru w stronę stadionu. Na terenie skweru znajduje się również wybieg dla psów. Przebudowa spowodowała lepsze warunki życiowe dla roślin, wycinka drzew umożliwiła dotarcie promieni słonecznych w wiele miejsc na skwerze, co zachęca do wypoczynku.

[przejdź do galerii zdjęć tego placu »](#)